

T. J. Hintikka.

8. II. 1888 — 20. VI. 1952

Juhannusviikolla 1952 päättyi dosentti, maatalous- ja metsätieteiden tohtori Toivo Juho Hintikan mainen uurastus. Hän oli savolainen, Joroisista kotoisin, käynyt koulua Kuopiossa, opiskellut biologisia aineita, tullut fil.kandidaatiksi 1912, jatkoi opintoja maataloudellis-metsätiet. tiedekunnassa erikoisesti kasvipatologian alalla ja valmistui tohtoriksi 1934. Hän toimi aluksi biol. aineiden opettajana eri oppilaitoksissa, m.m. Pieksämäellä, Viipurissa ja Helsingissä, kasvitieteen assistenttina maataloudellis-metsät. tiedekunnassa sekä kasvipatologian assistenttina Maanviljelystalous. koelaitoksessa Tikkurilassa, kunnes hänet v. 1925 kutsuttiin OY. Valistuksen kirjalliseksi johtajaksi, jossa toimesta hän oli elämänsä loppuun asti. V. 1949 hänet nimitettiin kasvitieteen historian dosentiksi.

Toht. Hintikka oli erittäin vireä ja tuoteltias kynämies. Hänen tieteellisluontoisten kirjoitelmiensa määrä nouseekin yli 200:n. Erikoisesti häntä kiinnostivat kysymykset kulttuurin ja luonnon välisistä suhteista: antropokorien kasvilajien leviämishistoria, viljelyskasvien ja puiden patologia ja teratologia, sienien taloudellinen hyväksikäyttö yms. kysymykset. Hänen erikoisimpana alanaan oli kuitenkin Suomen luonnontutkimuksen historian, varsinkin henkilöhistorian selvittely. Niin hän on julkaissut pitempiä tai lyhempiä kirjoitelmia P. A. Karstenin, E. Laxmanin, C. v. Linnén, P. A. Gaddin, P. Kalmin, A. J. Lexellin, Elias Tillandzin, Abraham Argillanderin ym. elämästä ja toiminnasta. Viimeisenä työnään hän laati A. J. Melan elämäkertaa. Erikoinen viehtymys kirjallisuuteen tulee muuten ilmi kaikissa hä-

nen julkaisuissaan — kirjallisuuden käsittely on niissä aina perusteellista.

Lähimenneiden vuosikymmenien sienitieteellisessä kirjallisuudessamme on Hintikan julkaisuilla sangen huomattava sija. Erityisesti mainittakoon tässä limasienemme selvittely v:lta 1919, tutkimukset nurminadan nokisienistä (1924), perunasyövästä (väitöskirja, 1929), selvitykset tuomen tuulenpesästä sekä arvokas ohjelmakirjoitus sienimaantieteellisestä tutkimuksesta varsinkin Suomessa. Lisäksi hän on julkaissut suuren joukon lyhyempiä sienitieteellisiä, varsinkin tuhosieniä ja niiden torjuntaa koskevia artikkeleita ja kirjasia. Kasviteratologian alalta on erikoisesti mainittava hänen pitkäaikaiset visatutkimuksensa, jotka valitettavasti vain osaksi ovat tulleet julkisuuteen.

Toht. Hintikka on käyttänyt paljon aikaansa myöskin biologisten teosten kääntämiseen — m.m. eräitä yliopiston kurssikirjoja käytettyjä teoksia hän on suomen-

tanut, ja niin vaikuttanut myös biologisen terminologiamme kehitykseen. Hän on kirjoittanut myöskin suuren määrän yleisiä biologisia artikkeleita ja kirja-arvosteluja eri aikakaus- ja päivälehtiin.

Tohtori Hintikka oli älykäs ja herkästi reagoiva mies, eikä hänen tiedemiespolkunsakaan ollut myöskään vastoinkäymisistä vapaa. Henkisesti ärtyneenä saattoi hän väliin käytellä tuimasti kritiikin ruoskaa, jopa harkitsemattomastikin. Niin hän erakoitui liiaksi voidakseen saavuttaa sellaisen aseman ja ne päämäärät, jotka hänelle ehkä muuten olisivat olleet mahdollisia tieteellisessä elämässämme. Suomen Sieniseuran perustamiseen hän kuitenkin vielä innokkaasti osallistui, ja hän toimi sen puheenjohtajana alusta elämänsä loppuun asti. Seuramme vielä harvalukuisen toimihenkilöparveen hän jätti vaikeasti täytettävän aukon. Varsinkin kasvipatologian, kasviteratologian ja kasvitieteen historian tutkimuksen alalla hän on syvästi piirtänyt nimensä aikakirjoihimme.

V. K.

Tohtori T. J. Hintikan julkaisuja.

Mykologisia ja mykopatologisia julkaisuja:

1919. Revision de Myxogastres de Finlande. Acta Soc. F. et Fl. Fenn. 46, s. 1—41.	1922. Pellavaa vaivaavista tuhosienistä. Tampereen Rauta- ja Pellavatehdas OY:n pellavanviljelysopas.
1919. Koivujen tyvilahosta. Tapio, s. 105—110.	1923. Omena- ja päärynäruvesta. Flora, 22.
1920. Pohjoismaisista Taphrina-lajeista. L.Y., s. 81—84.	1923. Pietari Adrian Gadd kasvipatologina. Valvoja-Aika, s. 405—419.
1920. Tuhosieniopas. Helsinki. 28 + 29 siv.	1923. Kaalirevennäisestä ja sen vastustamiskeinoista. Maa, s. 264—268.
1920. Ohran viirutaudista. Maatalous, s. 174—176.	1923. Puurakennuksien lahottajasienistä. Maa, s. 336—342.
1921. Sipulihomeesta ja sipulinoesta. Puutarha, s. 147—150.	1924. Tubercinia Festucae elatioris n. sp. Ann. Soc. Vanamo 3, s. 115—127.
1922. Viljakasvien keltäkärkitaudista. Maatalous, s. 374—376.	1924. Mikro-organismeista ja niiden merkityksestä kotitaloudessa. III. Maatalousviikko, s. 264—284. Porvoo.
1922. Viime kasvukaudella esiintyneistä kasvi-taudeista. Maatalous, s. 436—437.	1924. Orapihlajan härmäsien (Podosphaera
1922. Metsäpuittemme tärkeimmät lahottajasienet. Tiede ja Elämä, s. 349—360, Porvoo.	

- oxyacanthae (DC.) de Bary) levenemisestä Suomessa. Medd. Soc. F. et Fl. Fenn. 48, s. 189—191.
1924. Muutamista epänormaaleista Piptoporus betulinus (Bull.) Karst. sienien itiöemistä. Ibid. s. 191—193.
1924. Lattiasienestä ja muista puutavaran lahoittajasienistä. Maatalous, s. 13—27.
1924. Perunasyövästä ja sen esiintymisestä eri maissa. Maatalous, s. 6—10.
1924. Torajyvän mesikastetta runsaasti ruukiissa. Maatalous, s. 391—392.
1924. Perunasyövästä Suomessa. Memor. Soc. F. Fl. Fenn. 1, s. 42—43.
1925. Tuomen tuulenpesistä. Memor. Soc. F. et Fl. Fenn. 1, (10 siv.)
1925. Suomen maatahti- (Geaster-) lajeista. L.Y., s. 81—85.
1926. Viljelyskasvien immunitetistä. Maatalous, s. 218—221.
1926. Perunasyöpätutkimuksen ja -torjunnan suuntaviivoista. Maat. Aikak. s. 49—59.
1929. Peltokasviemme tärkeimmät tuhosit. 37 s.
1929. Perunasyövän levinneisyydestä eri maissa ja muutamista ilmastollisista seikoista sen saastuttamilla alueilla. Maat. Koet. Julk. 23, 101 siv. — Akat. väitöskirja.
1929. Viljelyskasvien taudit ja niiden torjuminen. Maa ja Metsä, I, s. 581—617. Porvoo.
1930. Metsäpuitten tärkeimmät tuhosit. Maa ja Metsä, IV, s. 572—602. Porvoo.
1930. Kasvinsuojelun merkityksestä tilastojen valossa. I—II. Maa, s. 66—70, 718—719.
1930. Perunasyövä ja sen torjuminen meillä. Maa, s. 5—8.
1931. Sienimaantieteellisestä (mykogeograafisesta) tutkimustyöstä varsinkin Suomessa. Erillisjulkaisu, 49 siv.
1932. Peltokasvien tuhosit. J. F. Sunisen Maanviljelysoppi, 4. painos, s. 411—440.
1933. Über die Verbreitung von Phallus impudicus L. in Finland. Friesia 1, s. 88—90.
1934. Kasvipatologian historioitsemisesta. Maat. Aikak., s. 30—32.
1935. P. A. Karsten. Friesia 2, s. 203—229. s. 16—21.
1934. Apilan sienitaudeista. I—II. Maatalouden tulevaisuus, n:o 27, 29.
1935. P. A. Karsten. Friesia 2, s. 203—229.
1936. Über die Natur des Hexenbesens an der Traubenkirsche (Prunus padus L.). Memor. Soc. F. et Fl. Fenn. 11, s. 173—178.
1936. P. A. Gadd als Bahnbrecher des Pflanzenschutzes im Norden. P. A. Gadd kasvinsuojelun edeltäjänä pohjoismaissa. Acta Agr. Fenn. 33, s. 1—27.
1937. Über die Verbänderung und Hexenbesen der Traubenkirsche (Prunus padus L.) Tuomen laakautumista ja tuulenpesistä. Acta Forest. Fenn. 45, s. 1—153.
1937. Karviaismarjahärmästä vieläkin. Oma Puutarha, s. 88—89.
1937. Perunasyövän leviämistä ja levinneisyyttä koskevista teorioista. 86 siv. Erillisjulkaisu.
1937. Männyn tervasrososta. Metsälehti, n:o 9.
1939. Hiukan kääpäisienien itiöiden leviämistä. Metsälehti n:o 12—13.
1940. Kärpässieniriita. Metsälehti n:o 36.
1941. Tammenhärmästä. Metsälehti n:o 49.
1941. Sienisadosta ja sienien keruusta. Metsälehti n:o 47.
- Valistuksen sienikartta I—II. Yhdessä A. Sainion kanssa.
1942. Sienikirja ruokasienien kerääjille. 178 siv. — Yhdessä Arvo Sainion kanssa.
1942. Eräs kaalirevennäisjulkaisu. 12 siv. Erillisjulkaisu.
- Ruostesienet ja sokerit. 32 siv. Erillisjulkaisu.
- Perunaruton esiintymiseen vaikuttavista seikoista ja sen Suomessa aiheuttamista tuhoista. 31 siv. Moniste.
- Kuusen syöpämaisissa ja pihkanrosaisissa kohdissa esiintyvistä sienistä. 9 siv. Moniste.
- Kurkun (Cucumis sativus L.) virustautien selvityksestä maassamme. 10 siv. Moniste.

Teratologia:

1911. Kasvien eläinäkämien etiologiasta. L. Y., s. 212—215.
1913. Zur Kenntnis der Emergenzen auf den Blättern von *Aristolochia Sipho* L'Herit. Zeitschr. f. Pflanzenkrankh. 23, s. 285—393.
1914. Omituksia pahkoja *Pinus silvestris*essä. Medd. Soc. F. et Fl. Fenn. 40, s. 114—116.
1917. Visakoivusta ja sen esiintymisestä Suomessa. Acta Forest. Fenn. 7, s. 209—212.
1917. Niverä, ydintäpläisyys ja visa. Tapio, s. 8—14.
1921. Surupuista. Puutarha, s. 69—72.
1922. Enemmän huomiota visakoivuihin. Tapio, s. 41—49.
1922. Die Wisakrankheit der Birken in Finnland. Zeitschr. f. Pflanzenkrankh. 32, s. 193—210.
1924. Kasviteratologiset tiedonannot Suomen kasvitieteellisessä kirjallisuudessa vuoteen 1922 asti. Ann. Soc. Vanamo, 3:2, s. 105—114.
1924. Muutamista epänormaaleista *Piptoporus betulinus* (Bull.) Karst. sienien itiöemistä. Medd. Soc. F. et Fl. Fenn. 48, s. 191—193.
1926. über den Habitus und die Wachstumsart der Wisabirken. Acta Forest. Fenn. 36, s. 209—214.
1933. Havaintoja männyn tuulenpesistä. Beiträge zur Kenntnis der Kiefern-Hexenbesen. Acta Forest. Fenn. 39, s. 1—15.
1934. Pflanzenteratologische Notizen 1—4. (1. Gabelige Blätter bei den Birken. — 2. Unterirdische Verbänderungen bei *Rosa cinnamomea* L. — 3. Anomale Blattbildung an den Scheinfrucht von *Rosa rugosa* Thunb. — 4. Verwachsung der Fruchtkörper bei *Boletus scaber* Fr.) Ann. bot. Soc. Vanamo. — 5. Notulae bot., s. 3—7.
1934. Visakoivuista, I—III. Metsälehti n:o 46, 48, 49.
1934. "Birke in Birke". Ann. bot. Soc. Vanamo. 10, s. 6—7. Palmers Birke in Padasjoki. Ibid. s. 7—10.
1936. Om masurbjörkarna. Skogsbruket, 2, s. 28—33.
1936. Silmuniveräpahkoja kuusessa. Metsälehti n:o 50.
1936. Mukuramännystä. Metsät l. Aikak. s. 1—4.
1937. Suomessa tavatuista hedekatoisista omenapuista ja niiden partenokarpiasta. Memor. Soc. F. et Fl. Fenn. 13, s. 110—112.
1937. Mukuramännystä, I—II. Metsälehti n:o 2, 3.
1937. Havaintoja mukuramännystä (*Pinus silvestris* L. l. *gibberosa* Kihlm.). Memor. Soc. F. et Fl. Fenn. 13, s. 112—116.
1937. Curly and Flamy Birch. Wood (London), 1. (Yhdessä U. T. Sointeen kanssa).
1937. Herneiden "sisäinen turmeltuminen". Erill. julk. 6 siv.
1937. Lantun ns. ruskotaudin tautikuvasta ja syistä. — über das Krankheitsbild und die Ursachen der Glasigkeit oder Braunkrankheit ("Ruskotauti") der Kohlrüben. Erill. julk. 41 siv.
1937. Omenien yhteenkasvaumia. Memor. Soc. F. et Fl. Fenn. 14, s. 135—136.
1937. Sektoriaali Sävstaholm-omena. Ibid. s. 137—138.
1939. Zur Kenntnis einer Blütenanomalie bei *Barbarea vulgaris* R. Br. Memor. Soc. F. et Fl. Fenn. 15, s. 67—79.
1940. Syreenin (*Syringa vulgaris* L.) lehtianomaliaista ja niiden tulkinnoista. Memor. Soc. F. et Fl. Fenn. 16, s. 78—82.
1940. Koivujen kehrätaudista. Metsälehti, n:o 9.
1940. Vieläkin koivujen kehrätaudista ja tikoista. Ibid. n:o 11.
1942. Ruskotäplistä *Thuya occidentalis* en puussa. Braunflecken im Holze einer *Thuya occidentalis* (Tourn.) L. Memor. Soc. F. et Fl. Fenn. 17, s. 279—283.
1942. Muutamista koivujen vioituksista. 1—2. 1. Tikkojen aiheuttamista rivivioituksista. 2. Koivujen kehristä. — über einige Schädigungen der Birke. 1—2. 1. Die durch Spechte verursachte Ringelverwundung. 2. Die Ringbildungen der Birke. Ann. bot. Soc. Vanamo. 16:7, s. 1—30.
1942. Epänormaali omenankukka. Eine abnormale Apfelblüte. Ann. bot. Soc. Vanamo. 17, s. 277—279.
1942. Visakoivuista ja niiden anatomiasta. über die Wisabirken und ihre Anatomie. Helsinki. 334 siv. Erillisenä.